

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Кулиев Қудратулло Ҳабибуллоевич дар мавзуи “Таъсири нуриҳои органикӣ ва маъданӣ ба ҳосилнокӣ ва сифати беҳпиёз дар минтақаи Кӯлоби вилояти Хатлон”, барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисоси 6D080902–Сабзавотпарварӣ пешниҳод шудааст.

Фаровонии бозори истеъмолии мамлакат, пеш аз ҳама бо роҳи таъмин намудани тараққиёти устувори соҳаи кишоварзӣ, тавассути истифодаи технологияҳои замонавӣ, таҳкими фаъолияти корхонаҳои коркарди маҳсулот, баланд бардоштани самаранокии захираҳои обу замин, инкишофи соҳаи тухмипарварӣ ба амал бароварда мешавад.

Беҳпиёз дар байни зироатҳои сабзавотӣ, яке аз зироатҳои муҳим ва арзишноки соҳаи кишоварзӣ ба ҳисоб меравад. Дар солҳои охир масъалаи зиёд намудани истеҳсоли беҳпиёз ва таъмини аҳолии ҷумҳурӣ бо ин маҳсулоти пурарзиш, яке аз масъалаҳои рӯзмарра ба шумор меравад.

Баланд бардоштани ҳосилнокӣ ва истеҳсоли маҳсулоти беҳпиёз, пеш аз ҳама бо роҳи интихоби навъҳои пурмаҳсули аз ҷиҳати экологӣ тоза, таҳияи технологияи мукамалгардонидашудаи парвариш, махсусан, истифодаи нуриҳои маъданӣ ва органикӣ амалӣ гардонидани мешавад, ки ин ҳадафҳо дар рисолаи мазкур пурра таҳлил ва барраси гардидааст.

Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот мавзӯи рисоларо инъикос менамояд.

Дар рафти тадқиқо муайян карда шудааст, ки барои нашъунамои растанӣ омилҳои ҳаёти пеш аз ҳама гармию намӣ хеле заруранд. Бо гармӣ чараёни нешзании тухмии беҳпиёз, пайдошавии майсаҳои якхелаю солим, саросар ва муътадил фарорасии давраҳои нашъунамои навбатӣ ва инчунин, ташаккулёбии узвҳои вегетативию генеративӣ алоқамандӣ дорад. Давраи ташаккулёби ва нашъунамо аз кишт то пухтарасии беҳпиёзи навъи Ҳисорӣ дар варианти назоратӣ 159 рӯз, дар вақти истифодаи $P_{60}K_{60}-161$ рӯз, дар вариантҳои $N_{120}P_{60}K_{60}$; $N_{180}P_{90}K_{60}$; $N_{240}P_{90}K_{60}$ аз 163 то 170 рӯзро ташкил намудааст. Чунин нишондод доир ба давомнокии фосилаи байни давраҳои ташаккулёби ва нашъунамои беҳпиёзи навъи “Ҳисорӣ” дар кишти тирамоҳӣ низ ба қайд гирифта шуд. Вобаста аз вариантҳои омӯзишӣ, давомнокии давраи нашъунамо аз кишт то пухтарасии беҳпиёз дар кишти тирамоҳӣ дар таҷрибаи мо аз 247 то 256 рӯзро ташкил намудааст.

Кулиев Қ.Ҳ. дар натиҷаи тадқиқоти гузаронидаи худ муайян намудааст, ки самаранокии аз ҳама баланди иқтисодии парвариши беҳпиёз дар заминҳои обёрии минтақаи Кӯлоби вилояти Хатлон дар байни вариантҳои омӯзишӣ, дар вақти якҷоя истифода намудани 30 т/га пору +

N₁₂₀ P₈₀ K₆₀ ба даст оварда шудааст. Дар ин ҳолат, даромади соф аз ҳар як гектари беҳпиез ба 60257 сомони, сатҳи даромадноки ба 154,7% ва арзиши аслии як сентнер маҳсулот ба 39,3 сомони баробар шудааст, ки нисбат ба варианти назорати мутаносибан ба 45782 сомони, 106,7% ва 28,6 сомони зиёд мебошад.

Натиҷаҳои таҳқиқот борҳо дар чаласаҳои шурои олимони мавриди баррасӣ қарор гирифта, 17 маводҳои илмӣ, аз он ҷумла 8 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таъби расидааст.

Ба сифати камбудихои ҷойдошта меҳодам қайд намоям, ки дар матн хатогиҳои техникӣ ва услубӣ дар шакли «-» дар калимаҳо ҷой дорад.

Автореферати диссертатсияи пешниҳодшуда, аҳамияти баланди илмию назариявӣ ва амалӣ доштани кори иҷрогардида шаҳодат медиҳад.

Дар маҷмӯи кори анҷомдодашуда омӯзиши мукаммали илмиро ифода менамояд. Аз ин рӯ чунин меҳисобем, ки автореферати Кулиев Қудратулло Ҳабибуллоевич дар мавзӯи “Таъсири нуриҳои органикӣ ва маъданӣ ба ҳосилнокӣ ва сифати беҳпиез дар минтақаи Кӯлоби вилояти Хатлон” ба талаботи бандҳои 31, 33, 34 ва 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисоси 6D080902 – Сабзавотпарварӣ мебошад.

Тақриздиханда:

Доктори илмҳои кишоварзӣ, профессори кафедраи биохимияи факултети биологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

 А.С. Алимуродов

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе ноҳияи Шохмансур, кучаи Тепаҳои шарқӣ, хонаи 45. Тел. (992) 904-24-10-02.

E-mail: abduzohid1964@gmail.com

Имзои А. С. Алимуродов –ро тасдиқ мекнам: Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси ДМТ

 Шодихонзода Э.Ш.

Суроғам муассиса: 734025, шаҳри Душанбе, ноҳияи Шохмансур, хиёбони Рудаки 17. Тел. (992) 904-24-10-02 E-mail: abduzohid1964@gmail.com

«26» 01 _____ 2026